

WYKAZ ZMIAN

DO SZCZEGÓŁOWEGO OPISU PRIORYTETÓW PROGRAMU FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA MAŁOPOLSKI 2021-2027

Uchwałą ZWM nr 626/25 z dnia 25 marca 2025 r. wprowadzono następujące zmiany kartach działań oraz tabelach finansowych:

1) w działaniu 1.14. **Internacjonalizacja MŚP**

- W związku ze zbliżającym się naborem w ramach działania uaktualniono zapisy SZOP. Zmiany mają charakter doprecyzowujący i porządkujący opis działania. W części dotyczącej opisu działania, zapis w brzmieniu:

W ramach działania wspierany będzie następujący typ projektów:

A. Internacjonalizacja MŚP

W ramach tego typu projektu prowadzone działania obejmą bezpośrednie wsparcie dla małopolskich MŚP na rzecz zwiększania ich aktywności międzynarodowej.

Kierunkowe zasady dotyczące wsparcia:

1) W ramach działania wsparcie przeznaczone jest na:

- *zakup specjalistycznych usług doradczych w obszarze umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw, w tym z zakresu:*
    - analizy potencjału eksportowego pod kątem rozpoczęcia/ rozwoju działalności eksportowej oraz zwiększenia konkurencyjności produktu/usługi na rynkach międzynarodowych; wskazanie mocnych i słabych stron oferty klienta,*
    - strategii ekspansji na wybrane rynki, w tym analiza i wybór rynków docelowych, produktów eksportowych, sposobu dystrybucji, formy promocji oraz planowanie budżetu i harmonogramu działań,*
    - określenia potencjalnych partnerów handlowych (wyszukiwanie, weryfikacja wiarygodności) i doboru partnerów na wybranych rynkach zagranicznych, przygotowanie ofert współpracy oraz negocjacji handlowych,*
    - analizy otoczenia prawnego i regulacyjnego w kraju planowanej ekspansji w celu ograniczenia ryzyka niepowodzeń wejścia na nowy rynek,*
    - opracowania koncepcji marki / wizerunku przedsiębiorstwa na wybranym rynku zagranicznym,*
    - dostosowania produkcji (produktu i jego właściwości) bądź usług do wymagań docelowego rynku zagranicznego*
    - uzyskania niezbędnych dokumentów uprawniających do wprowadzenia produktu/usługi na rynek docelowy (certyfikaty, pozwolenia, homologacje itp.)*
    - opracowania i wdrażania nowego dla Wnioskodawcy modelu biznesowego w związku z inicjowaniem lub rozwijaniem działalności eksportowej,*
  - *udział przedsiębiorstwa w charakterze wystawcy w wydarzeniach targowo – wystawienniczych zorientowanych na rynki zagraniczne, odbywających się na terytorium Polski lub zagranicą.*
- 2) Wspierane będą projekty umożliwiające małopolskim MŚP poszukiwanie i zdobywanie nowych, zagranicznych rynków zbytu.*
- 3) Wsparcie realizowane jest w systemie popytowym, co oznacza, że jest ono kierowane bezpośrednio do przedsiębiorców z sektora MŚP, którzy samodzielnie wybierają wykonawcę świadczącego usługi wysokiej jakości.*
- 4) W ramach działania preferencyjnie będą traktowane:*

- projekty kompleksowe odpowiadające na indywidualne potrzeby beneficjenta łączące w sobie zarówno komponent doradczy jak udział w wydarzeniach wystawienniczych,
  - projekty przedsiębiorców, którzy nie otrzymali wsparcia ze środków UE w ramach działania 3.3.2 RPO WM 2014 -2020,
  - projekty przedsiębiorców z obszarów zmarginalizowanych (62 gminy zmarginalizowane wskazane w SRWM 2030).
- 5) W ramach działania wsparcie nie będzie udzielane na pomoc wywozową, o której mowa w art. 1 pkt 1 d rozporządzenia KE w sprawie pomocy de minimis.

otrzymuje brzmienie:

W ramach działania wspierany będzie następujący typ projektu:

A. Internacjonalizacja MŚP

W ramach tego typu projektu prowadzone działania obejmą bezpośrednio wsparcie dla małopolskich MŚP na rzecz zwiększania ich aktywności międzynarodowej.

Kierunkowe zasady dotyczące wsparcia:

1) W ramach działania wsparcie może zostać przeznaczone na:

- **zakup specjalistycznych usług doradczych w związku z inicjowaniem lub rozwojem działalności eksportowej przez przedsiębiorstwo, w tym z zakresu:**
  - a) **diagnozy potencjału eksportowego, opracowania nowego modelu działania dla przedsiębiorstwa, m.in:**
    - analiza możliwości eksportowych przedsiębiorcy pod kątem rozpoczęcia/ rozwoju działalności eksportowej oraz zwiększenia konkurencyjności produktu/usługi na rynkach międzynarodowych;**
    - strategia ekspansji na wybrane rynki, w tym analiza i wybór rynków docelowych, wskazanie produktów eksportowych, sposobu dystrybucji oraz planowanie budżetu i harmonogramu działań,**
    - wybór najefektywniejszych narzędzi i metod marketingowych oraz promocyjnych (w tym wskazanie wydarzeń targowych, wystaw czy kierunków misji gospodarczych)**
    - analiza otoczenia prawnego, regulacyjnego i kulturowego w kraju planowanej ekspansji w celu ograniczenia ryzyka niepowodzeń wejścia na nowy rynek,**
    - opracowanie koncepcji wejścia na dany rynek zagraniczny z uwzględnieniem uwarunkowań prawno – kulturowych,**
    - opracowania koncepcji marki / wizerunku przedsiębiorstwa na wybranym rynku zagranicznym,**
    - określenia potencjalnych partnerów handlowych (wyszukiwanie, weryfikacja wiarygodności) i doboru partnerów na wybranych rynkach zagranicznych,**
  - b) **doradztwa wdrożeniowego, m.in:**
    - dostosowania produkcji (produktu i jego właściwości) bądź usług do wymagań docelowego rynku zagranicznego (wzornictwo opakowań, projektowania katalogów i opisów technicznych produktów przeznaczonych na eksport, projektowania logotypów i marek produktowych)**

- *przygotowania przedsiębiorstwa i jego produktu do certyfikacji (tj. audyt przedcertyfikacyjny, przygotowanie procedur, dokumentacji, opracowanie polityki jakości czy księgi jakości, itp.)*
  - *uzyskania niezbędnych dokumentów uprawniających do wprowadzenia produktu/usługi na rynek docelowy (pozwolenia, homologacje itp.)*
    - *udział przedsiębiorstwa w charakterze wystawcy w wydarzeniach targowo – wystawienniczych zorientowanych na rynki zagraniczne, odbywających się na terytorium Polski lub zagranicą.*
- 2) *Wspierane będą projekty umożliwiające małopolskim MŚP poszukiwanie i zdobywanie nowych, zagranicznych rynków zbytu.*
  - 3) *Wsparcie realizowane jest w systemie popytowym, co oznacza, że jest ono kierowane bezpośrednio do przedsiębiorców z sektora MŚP, którzy samodzielnie wybierają wykonawcę świadczącego usługi wysokiej jakości. Wykonawcami usług mogą być wyłącznie podmioty posiadające certyfikaty/akredytacje potwierdzające dbałość o standardy i mechanizmy świadczenia usług, tj. SOOIPP, SUS 2.0, znak jakości MSUES, akredytację ministra właściwego do spraw gospodarki nadaną w ramach systemu akredytacji ośrodków innowacji, wpis do Bazy Usług Rozwojowych. Wybór wykonawcy oraz realizacja usług doradczych obejmujących doradztwo w obszarze diagnozy potencjału eksportowego następuje przed złożeniem wniosku o dofinansowanie, tak aby wnioski z przeprowadzonej diagnozy mogły zostać ujęte w składanym wniosku o dofinansowanie – wydatki w tym zakresie mogą być kwalifikowalne tylko w ramach pomocy de minimis. Doradztwo wdrożeniowe może być realizowane po złożeniu wniosku o dofinansowanie, natomiast wykonawca usługi wybierany jest przed złożeniem wniosku o dofinansowanie.*
  - 4) *W ramach działania preferencyjnie będą traktowane projekty kompleksowe odpowiadające na indywidualne potrzeby beneficjenta łączące w sobie zarówno komponent doradczy jak udział w wydarzeniach wystawienniczych.*
  - 5) *W ramach działania wsparcie nie będzie udzielane na pomoc wywozową, o której mowa w akapicie (10) oraz w art. 1 pkt 1 d rozporządzenia KE w sprawie pomocy de minimis.*
  - 6) *Beneficjenci zobowiązani będą do stosowania spójnej wizualizacji z Marką Gospodarczą Polski – Poland. Business Forward w zakresie wizualizacji stoiska wystawienniczego oraz materiałów promocyjnych. Zasady stosowania marki Poland. Business Forward zostaną określone w regulaminie naboru.*

Szczegółowe warunki wsparcia oraz zasady realizacji projektów, ujęte zostaną w regulaminie naboru.

- 2) W części opisowej działań **2.9 Gospodarowanie wodami Typ A Zwiększenie retencyjności zlewni, w tym: rozwój różnych form małej retencji, 2.23 Gospodarowanie wodami – ZIT Typ A Zwiększenie retencyjności zlewni, w tym: rozwój różnych form małej retencji, 2.27 Gospodarowanie wodami - IIT OPK Typ A Zwiększenie retencyjności zlewni, w tym: rozwój różnych form małej retencji,**

- doprecyzowano zapis dotyczący projektów zwiększających retencyjność zlewni w kwestii budowy przepławek dla ichtiofauny. Dotychczasowy zapis:

Dodatkowo w przypadku budowy, przebudowy lub remontu jazów, tego typu inwestycje muszą zawierać przepławki dla ichtiofauny.

otrzymuje brzmienie:

Dodatkowo w przypadku budowy, przebudowy lub remontu jazów, tego typu inwestycje co do zasady powinny zawierać przepławki dla ichtiofauny, z zastrzeżeniem, że obligatoryjnie dla cieków wodnych we wskazanych odcinkach, zgodnie z zał. nr 4 Rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 10.10.2017, ujętych w wykazie cieków dla których konieczne jest zachowanie możliwości migracji ryb dwuśrodowiskowych wraz z przypisaniem im charakterystycznych gatunków. W przypadku cieków nie objętych ww. Rozporządzeniem, nie będzie to stanowić obowiązkowego elementu projektu.

- 3) w działaniu 2.17. **Likwidacja odpadów niebezpiecznych**

- W części opisowej działania, doprecyzowano zapisy. W części opisowej działania, dotychczasowy zapis:

Interwencja będzie skierowana na działania, które są kontynuacją realizowanego Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

W ramach typu projektu A. pn. Przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu - wsparcie będzie skierowane na usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z budynków.

Wsparcie zostanie udzielone jednostkom samorządu terytorialnego, które przeprowadziły inwentaryzację wyrobów zawierających azbest oraz posiadają aktualny program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. W ramach oceny projektów preferencje będą udzielane m.in. w odniesieniu do: stopnia pilności usunięcia, unieszkodliwienia lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest, masy odpadów azbestowych w odniesieniu do liczby budynków objętych projektem. Zakres projektu będzie musiał wynikać bezpośrednio z obowiązującego na danym terenie ww. programu. Zakres projektów będzie mógł obejmować demontaż odpadów zawierających azbest.

Elementem projektów będą mogły być prace dotyczące wymiany dachów bezpośrednio związanych z inwestycją. Koszt wymiany dachu będzie miał limit w projekcie do 30% kosztów kwalifikowalnych.

Szczegółowe warunki wsparcia oraz zasady realizacji projektów, ujęte zostaną w regulaminie naboru.

otrzymuje brzmienie:

Interwencja będzie skierowana na działania, które są kontynuacją realizowanego Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032. W ramach typu projektu A. pn. Przedsięwzięcia związane z usuwaniem azbestu - wsparcie będzie skierowane na usuwanie (demontaż) azbestu i wyrobów zawierających azbest z budynków. Wsparcie zostanie udzielone jednostkom samorządu terytorialnego, które przeprowadziły inwentaryzację wyrobów zawierających azbest oraz posiadają aktualny program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Projekty muszą być zgodne z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest. Odpady zawierające azbest powinny być składowane na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na wydzielonych częściach składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne albo na podziemnych składowiskach odpadów niebezpiecznych. Zakres projektu będzie musiał wynikać bezpośrednio z obowiązującego na danym terenie ww. programu. Elementem projektów będą mogły być prace dotyczące wymiany dachów bezpośrednio związanych z inwestycją. Koszt wymiany dachu będzie miał limit w projekcie do 30% kosztów kwalifikowalnych. Przekazanie do unieszkodliwienia powstałych z demontażu odpadów jest obligatoryjnym elementem projektu. Koszty związane z oddaniem azbestu na składowiska (transport, składowanie) nie są kwalifikowalne, chyba że kwalifikowalność tego typu wydatków wynika ze zmiany FEM 2021-2027. Szczegółowe warunki wsparcia oraz zasady realizacji projektów, ujęte zostaną w regulaminie naboru.

4) w działaniu 4.1 **Bezpieczeństwo ruchu**

- Doprecyzowano zapisy odnoszące się do katalogu beneficjentów celem zapewnienia spójności z Linią Demarkacyjną - w części dotyczącej opisu działania, uzupełniono zapisy odnoszące się do beneficjentów w ten sposób, że:

po zapisie: 1) *beneficjentami w tym działaniu mogą być wyłącznie podmioty wskazane w części „typ beneficjenta – szczegółowy” oraz związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego*, dodano zapis w brzmieniu:

Jedynymi wnioskodawcami uprawnionymi do aplikowania o środki w ramach działania są: Jednostki Samorządu Terytorialnego, Jednostki organizacyjne działające w imieniu jednostek samorządu terytorialnego, Podmioty świadczące usługi publiczne w ramach realizacji obowiązków własnych jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast pozostali wskazani w katalogu beneficjenci, jedynie jako partnerzy projektu.

- W polu typ beneficjenta - ogólny dodano zapis: **Instytucje nauki i edukacji** oraz w polu typ beneficjenta – szczegółowy dodano zapis: **Uczelnie**

5) w działaniu 4.7 **Drogi powiatowe - ZIT**

- W polu **wskaźnik produktu** dodano wskaźniki:

RCO110 Długość dróg z nowymi lub zmodernizowanymi systemami zarządzania ruchem – poza TEN-T (km)

PLRO120 Liczba wybudowanych obwodnic (szt.)

PLRO262 Liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (szt.)

- W polu **wskaźnik rezultatu** dodano wskaźnik:

RCR064 Roczna liczba użytkowników infrastruktury rowerowej (użytkownicy/rok)

- 6) w działaniu 6.5 **Wsparcie na rzecz równouprawnienia oraz godzenia życia zawodowego z prywatnym** dokonano modyfikacji w związku planowanym kolejnym naborem w ramach Działania 6.5 typ A oraz chęcią wsparcia większej ilości projektów w jego ramach.

- W części dotyczącej opisu działania zapis w brzmieniu:

Maksymalna wartość projektu: Typ A: 500 000 zł

otrzymuje brzmienie:

Maksymalna wartość projektu: Typ A: 400 000 zł

- W polu **Maksymalna wartość projektu**, zapis w brzmieniu: 500 000,00 otrzymuje brzmienie: 400 000,00

- 7) w działaniu 6.6 **Rozwój kompetencji kadr i adaptacja do zmian, typ projektu B kompleksowe programy typu outplacement**, dokonano modyfikacji w związku planowanym kolejnym naborem w ramach Działania 6.6 typ B.

- W części dotyczącej opisu działania zapis w brzmieniu:

Katalog form, które mogą stanowić składową programu outplacementowego opracowywanego przez beneficjenta (operatora) jest katalogiem otwartym, niemniej jednak każdy program ujmuje narzędzia wsparcia wskazane w pkt a-h oraz pkt m, tym samym charakteryzuje się kompleksowością i jak najwyższą skutecznością wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb uczestników.

Program typu outplacement obejmuje np.:

a. identyfikację indywidualnych potrzeb (element obligatoryjny poprzedzający inne formy pomocy

skierowany do każdego uczestnika/uczestniczki), w następstwie której opracowany zostanie Indywidualny

Plan Działania lub inny dokument pełniący analogiczną funkcję,

b. pośrednictwo pracy,

c. poradnictwo zawodowe,

d. wsparcie motywacyjne (psychologiczne),

e. szkolenia i/lub doradztwo prowadzące do podniesienia, uzupełnienia, zmiany kwalifikacji lub kompetencji,

- f. inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia np. staże, praktyki zawodowe,
- g. wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w formie bezzwrotnej dostępne wraz z usługami szkoleniowymi, konsultacyjnymi udzielanymi na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej),
- h. dotacje na doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy u pracodawcy,
- i. subsydiowane zatrudnienie,
- j. zatrudnienie wspomagane,
- k. wsparcie adaptacyjne dla pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu, w tym szkolenia i doradztwo,
- l. wsparcie inicjatyw na rzecz podnoszenia zdolności do mobilności geograficznej, w tym dodatki relokacyjne,
- m. wsparcie towarzyszące dla uczestników projektu polegające na zapewnieniu opieki nad osobą wymagającą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub dziećmi (jedynie w połączeniu z innymi formami wsparcia),
- n. inne narzędzia, metody, programy służące poprawie sytuacji na rynku pracy,
- o. wykorzystanie doświadczeń w zakresie realizacji programów outplacementowych z innych krajów europejskich.

otrzymuje brzmienie:

Katalog form, które mogą stanowić składową programu outplacementowego opracowywanego przez beneficjenta (operatora) jest katalogiem zamkniętym. Każdy program ujmuje narzędzia wsparcia wskazane w pkt a-h oraz pkt m, tym samym charakteryzuje się kompleksowością i jak najwyższą skutecznością wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb uczestników.

Program typu outplacement obejmuje:

- a. identyfikację indywidualnych potrzeb (element obligatoryjny poprzedzający inne formy pomocy skierowany do każdego uczestnika/uczestniczki), w następstwie której opracowany zostanie Indywidualny Plan Działania lub inny dokument pełniący analogiczną funkcję,**
- b. pośrednictwo pracy,**
- c. poradnictwo zawodowe,**
- d. wsparcie motywacyjne (psychologiczne),**
- e. szkolenia i/lub doradztwo prowadzące do podniesienia, uzupełnienia, zmiany kwalifikacji lub kompetencji,**
- f. inicjatywy przygotowujące do podjęcia zatrudnienia np. staże, praktyki zawodowe,**
- g. wsparcie finansowe na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w formie bezzwrotnej dostępne wraz z usługami szkoleniowymi, konsultacyjnymi udzielanymi na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej),**
- h. dotacje na doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy u pracodawcy,**
- i. subsydiowane zatrudnienie,**
- j. zatrudnienie wspomagane,**
- k. wsparcie adaptacyjne dla pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu, w tym szkolenia i doradztwo,**

l. wsparcie inicjatyw na rzecz podnoszenia zdolności do mobilności geograficznej, w tym dodatki relokacyjne,
m. wsparcie towarzyszące dla uczestników projektu polegające na zapewnieniu opieki nad osobą wymagającą wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub dziećmi (jedynie w połączeniu z innymi formami wsparcia),
n. wykorzystanie doświadczeń w zakresie realizacji programów outplacementowych z innych krajów europejskich.

b) W części dotyczącej opisu działania, dodaje się zapis w brzmieniu:

Maksymalna wartość projektu dla typu B: 4 mln zł

c) W polu Maksymalna wartość projektu wprowadza się wartość: **4 000 000**

8) w działaniu 6.20 **Wsparcie społeczności romskiej** doprecyzowano oraz skorygowano zapisy w związku z przeprowadzonymi konsultacjami z organizacjami romskimi oraz jednostkami działającymi na rzecz społeczności romskiej.

– W polu Opis działania zapisy w brzmieniu:

Zaplanowane działania będą podejmowane na rzecz aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej członków społeczności romskiej, a także likwidacji barier, które utrudniają integrację i zatrudnianie Romów.

Działania będą skupiać się na podnoszeniu poziomu wykształcenia członków społeczności romskiej poprzez zapobieganie wczesnemu wychodzeniu młodych Romów z systemu oświaty (m.in. poprzez działania świadomościowe, zajęcia dla dzieci), zachęcanie i umożliwienie powrotu do przerwanej edukacji, wsparcie w zdobyciu kompetencji i kwalifikacji zawodowych, a także podniesieniu umiejętności społecznych. Integrację zawodową może ułatwić również położenie akcentu na przedsiębiorczość i samozatrudnienie (poprzez wsparcie doradcze, edukacyjne). Będą również podejmowane działania mające na celu zachęcenie pracodawców do zatrudniania pracowników pochodzenia romskiego.

Istotne będą działania środowiskowe, animacyjne, realizowane w konkretnych środowiskach czy społecznościach lokalnych, w postaci np. pracy streetworkerów lub asystentów romskich, mediatorów, organizatorów społeczności lokalnej, z aktywnym udziałem władz lokalnych, organizowania świetlic integracyjnych, organizowanie lokalnych wydarzeń i imprez kulturalnych.

Realizowane będą także działania skierowane do otoczenia społeczności romskiej (animacyjne, świadomościowe), w tym również do osób i instytucji mających styczność/pracujących na rzecz społeczności romskiej.

Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie kobiet i dziewcząt pochodzenia romskiego.

Realizowane projekty powinny skupiać się na działaniach motywujących do aktywności edukacyjnej i zawodowej.

Działania będą zindywidualizowane i dostosowane zarówno do uwarunkowań lokalnych (społeczność, rynek pracy i inne), jak i poszczególnych uczestników (diagnoza sytuacji, możliwości, potrzeb), podejmowane w porozumieniu z organizacjami romskimi.

Podejmowane działania winny uwzględniać zapisy Programu integracji społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.

otrzymują brzmienie:

Zaplanowane działania będą podejmowane na rzecz aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej osób ze społeczności romskiej, a także likwidacji barier, które utrudniają ich integrację i zatrudnianie.

Realizowane projekty powinny charakteryzować się kompleksowością wparcia, adekwatnie do wyników diagnozy. Obowiązkowo powinny obejmować obszar aktywizacji społecznej, zawodowej i edukacyjnej.

Działania będą skupiać się na podnoszeniu poziomu wykształcenia osób ze społeczności romskiej poprzez zapobieganie wczesnemu wychodzeniu młodych Romek i Romów z systemu oświaty (m.in. poprzez działania świadomościowe, zajęcia dla dzieci, działania asystentów edukacji romskiej, w tym podnoszenie ich kompetencji), zachęcanie i umożliwienie powrotu do przerwanej edukacji, wsparcie w zdobyciu kompetencji i kwalifikacji zawodowych, a także wzmocnieniu umiejętności społecznych, czy kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Szczególnie istotne w realizowanych działaniach powinno być podnoszenie umiejętności komunikacji w języku polskim w celu umożliwienia pełnego uczestnictwa w procesie edukacji, zdobywania kwalifikacji, łatwiejszego kontaktu z instytucjami i społecznością większościową. Wskazane wsparcie w zakresie komunikacji stanowi element obligatoryjny projektu. Integrację zawodową może ułatwić również położenie akcentu na przedsiębiorczość i samozatrudnienie (poprzez wsparcie doradcze, edukacyjne). Jako uzupełnienie wsparcia możliwe będzie również poradnictwo prawne, pomoc w poruszaniu się w systemie instytucji publicznych, czy podnoszenie kompetencji cyfrowych.

Będą również podejmowane działania mające na celu zachęcenie pracodawców do zatrudniania pracowników pochodzenia romskiego i wspierające proces wdrażania takich pracowników. Nie mogą one przekroczyć 10% wartości projektu .

Istotne będą działania środowiskowe, animacyjne, realizowane w konkretnych środowiskach czy społecznościach lokalnych, w postaci np. pracy streetworkerów lub asystentów romskich, mediatorów, organizatorów społeczności lokalnej, z aktywnym udziałem władz lokalnych, organizowania świetlic (w tym zwłaszcza integracyjnych), organizowanie lokalnych wydarzeń i imprez kulturalnych.

Realizowane będą także działania skierowane do otoczenia społeczności romskiej (animacyjne, świadomościowe), w celu niwelowania uprzedzeń i stereotypów (jako działania uzupełniające w projekcie).

Szczególny nacisk zostanie położony na wsparcie kobiet (w tym szczególnie przeciwdziałanie ich bierności zawodowej) i dziewcząt pochodzenia romskiego. Kobiety i dziewczęta ze społeczności romskiej muszą stanowić powyżej 50% uczestników projektu.

Realizowane projekty powinny skupiać się na działaniach motywujących do aktywności edukacyjnej i zawodowej.

Działania będą zindywidualizowane i dostosowane zarówno do uwarunkowań lokalnych (społeczność, rynek pracy i inne), jak i poszczególnych uczestników (diagnoza sytuacji, możliwości, potrzeb). Zakres wsparcia przewidzianego w projekcie powinien zostać skonsultowany z lokalną społecznością romską, co powinno mieć odzwierciedlenie w diagnozie. Należy zapewnić partycypację liderów społeczności romskiej lub organizacji

pozarządowych reprezentujących społeczności romskie z obszaru województwa małopolskiego w programowaniu działań projektowych, a następnie udział przedstawicieli tych społeczności w realizacji projektu.

- W polu **Minimalna** wartość projektu wskazano: **1 000 000 PLN** oraz w polu **Maksymalna** wartość projektu: **2 000 000 PLN**
- W związku z określeniem minimalnej wartości projektu na poziomie 1 mln zł, w polu Uproszczone metody rozliczania usunięto zapis: *uproszczona metoda rozliczania wydatków w oparciu o projekt budżetu [art. 53(3)(b) CPR]*

9) w działaniu 6.25 **Wsparcie usług zdrowotnych - konkursy, typ projektu B Usługi domowej opieki długoterminowej zgodne z zasadą deinstytucjonalizacji, w tym wykorzystanie modelu DDOM** dokonano korekty w celu doprecyzowania i uspójnienia z zapisami wytycznych EFS. Dodano również zapisy wynikające z rekomendacji Komitetu Sterującego ds. Zdrowia przy MZ.

- W polu Opis działania, w części dotyczącej typu B, zapis:

Realizowane będą także działania z zakresu opieki długoterminowej w formach zdeinstytucjonalizowanych (np. długoterminowej domowej opieki pielęgniarstwa czy dostępu do sprzętu medycznego).

otrzymuje brzmienie:

Realizowane będą także działania z zakresu opieki długoterminowej w warunkach domowych (np. specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, długoterminowej domowej opieki pielęgniarstwa czy dostępu do sprzętu medycznego).

- W polu opis działania dodano zapis:

Działania będą skierowane również do opiekunów nieformalnych (faktycznych) osób objętych wsparciem z zakresu opieki długoterminowej (element obligatoryjny projektu). Może to być m.in. wsparcie psychologiczne, edukacyjne, wytchnieniowe, szkoleniowe (w zakresie powiązanych z udzielaną opieką).

Udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej może być realizowane wyłącznie przez podmioty wykonujące działalność leczniczą uprawnione do tego na mocy przepisów prawa.

Do dofinansowania mogą zostać wybrane projekty posiadające pozytywną opinię o celowości inwestycji, o której mowa w Ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – o ile dotyczy projektu.

10) Wprowadzono nową kartę Działania 6.39 **Nauka i innowacja w małopolskich szkołach – ZIT** typ A. Tworzenie oferty edukacyjnej dla szkół i placówek oświatowych przez małopolskie instytucje popularyzujące naukę i innowacje typu fablab, w związku z planowanym do realizacji w ZIT wsparciem analogicznym jak dla Działanie 6.28 realizowanym w trybie konkursowym.

11) Wprowadzono nową kartę Działania 6.40 **Wsparcie usług społecznych w regionie – IIT OPK** w związku z zaplanowanym do realizacji wsparciem w ramach IIT OPK, analogicznym do działań 6.21 (tryb konkurencyjny) oraz 6.33 (tryb niekonkurencyjny – ZIT).

12) w działaniu 8.10 **Gospodarka obiegu zamkniętego** dokonana modyfikacji mających na celu uproszczenie działania poprzez likwidację zbyt dużej ilości typów projektów oraz doprecyzowanie wybranych zakresów.

– W polu opis działania zapisy w brzmieniu:

Zakres wsparcia będzie obejmował następujące typy projektów:

A. Upowszechnienie podejścia w zakresie GOZ m.in.:

- Wdrażanie i promocja eko-projektowania (systematycznego uwzględniania aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jakie dany produkt wywiera na środowisko przez cały cykl życia),

- Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego EMAS lub ISO 14001.

B. Inwestycje w zakresie zapobiegania i ograniczenia powstawania odpadów oraz zmniejszenia zużycia zasobów środowiskowych (w tym energii i wody oraz surowców) w procesach komunalnych.

C. Inwestycje w zakresie gospodarczego wykorzystania odpadów, ścieków i osadów ściekowych oraz biomasy odpadowej.

D. Organizacja lokalnego rynku ponownego wykorzystania odpadów na zasadzie „mój odpad twoim materiałem produkcyjnym”; projekt musi zawierać co najmniej następujące elementy:

- Uruchomienie lokalnej platformy wymiany informacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi,

- Inicjowanie współpracy różnych branż przemysłu w celu tworzenia symbioz przemysłowych opartych na wymianie surowców.

E. Rozwój systemów przetwarzania odpadów zielonych na potrzeby inne niż wytwarzanie energii, np.:

- Selektywna zbiórka odpadów zielonych w podziale na frakcje ułatwiające ich późniejsze przetworzenie,

- Inwestycje w zakresie przetwarzania odpadów zielonych

- Upowszechnianie wśród mieszkańców idei przetwarzania odpadów zielonych – jedynie jako element szerszego projektu.

F. Wdrażanie rozwiązań ograniczających konsumpcję – np.: punkty napraw, mechanizmy współdzielenia, wymiana dóbr.

Wysokość alokacji UE:

Typ D: 1 000 000 euro

Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych w projekcie:

Dla typu projekt D: 4 500 000 zł

otrzymują brzmienie:

Zakres wsparcia będzie obejmował następujące typy projektów:

Typ A. Gospodarka obiegu zamkniętego

Typ projektu ma obejmować przynajmniej jeden z następujących zakresów:

- **upowszechnienie podejścia w zakresie GOZ m.in.: Wdrażanie i promocja eko-projektowania (systematycznego uwzględniania aspektów środowiskowych przy projektowaniu produktu z zamiarem poprawienia charakterystyki oddziaływania, jakie dany produkt wywiera na środowisko przez cały cykl życia); drażnienie systemów zarządzania środowiskowego EMAS lub ISO 14001;**
- **inwestycje w zakresie zapobiegania i ograniczenia powstawania odpadów oraz zmniejszenia zużycia zasobów środowiskowych (w tym energii i wody oraz surowców) w procesach komunalnych np. cyrkularny obieg wody- wykorzystanie szarej wody w przemyśle i w gosp. Domowych;**
- **inwestycje w zakresie gospodarczego wykorzystania odpadów, ścieków i osadów ściekowych oraz biomasy odpadowej np zastosowanie w przedsiębiorstwach technologii mało i bezodpadowych, zmniejszenie zużycia surowców, ponowne wykorzystanie surowców i recykling, w tym upcykling materiałów;**
- **rozwój systemów przetwarzania odpadów zielonych na potrzeby inne niż wytwarzanie energii, np.: selektywna zbiórka odpadów zielonych w podziale na frakcje ułatwiające ich późniejsze przetworzenie; inwestycje w zakresie przetwarzania odpadów zielonych; upowszechnianie wśród mieszkańców idei przetwarzania odpadów zielonych – jedynie jako element szerszego projektu;**
- **wdrażanie rozwiązań ograniczających konsumpcję – np.: punkty napraw, mechanizmy współdzielenia, wymiana dóbr**

Typ B. Organizacja lokalnego rynku ponownego wykorzystania odpadów na zasadzie „mój odpad twoim materiałem produkcyjnym”; projekt musi zawierać co najmniej następujące elementy:

- uruchomienie lokalnej platformy wymiany informacji pomiędzy podmiotami gospodarczymi lub platformy internetowej na której firmy mogą wystawiać swoje odpady na sprzedaż lub do przekazania

- inicjowanie współpracy różnych branż przemysłu w celu tworzenia symbioz przemysłowych opartych na wymianie surowców.

Wysokość alokacji UE:

Typ B: 1 000 000 euro

Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych w projekcie:

Dla typu projekt B: 4 500 000 zł

13) W działaniu 8.11 **Transformacja energetyczna** w części dotyczącej opisu działania, w odniesieniu do wsparcia dotacyjnego w ramach typu projektu A. dodano zapis w brzmieniu: **Powyższe limity mocy wskazane w pkt. 1 i 2 nie dotyczą projektów parasolowych.**

14) W działaniu 8.12 **Transformacja transportu**

– W polu wskaźnik produktu dodano wskaźniki:

PLRO184 Liczba wspartych publicznych systemów wypożyczania rowerów

PLRO073 Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną

15) **Tabela finansowa nr 2:**

– dokonano przesunięć środków na nabory o wysokim zapotrzebowaniu oraz na nowo powstałe działania, pomiędzy następującymi działaniami:

- a) przesunięcie **9 500 000 EUR** z działania 4.1 *Drogi regionalne* do działania 4.3 *Drogi powiatowe*
- b) przesunięcie **900 000 EUR** z działania 6.32 *Aktywizacja społeczno-zawodowa – ZIT* na nowe działanie 6.39 *Nauka i innowacja w małopolskich szkołach – ZIT*
- c) przesunięcie **1 100 000 EUR** z działania 6.31 *Wsparcie kształcenia zawodowego - ZIT typ A* na nowe działanie 6.40 *Wsparcie usług społecznych w regionie – IIT OPK*
- d) przesunięcie **227 519 EUR** z działania 6.29 *Wsparcie wychowania przedszkolnego - ZIT typ A i B* do działania 6.38 *Wsparcie edukacji włączającej w wychowaniu przedszkolnym – ZIT typ A*
- e) przesunięcie **1 500 000 EUR** z działania 2.24 *Rozwijanie systemu gospodarki wodno-ściekowej – ZIT* do działania 2.25 *Rozwijanie systemu gospodarki odpadami – ZIT*
- f) przesunięcie **1 100 000 EUR** z działania 8.2 *Edukacja dla transformacji* do działania 8.6 *Opieka nad osobami potrzebującymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.* Zmiany finansowe wynikające z ww. przesunięć wprowadzono również w adekwatnych do przesunięć kartach działań, w polach dotyczących alokacji ogółem oraz alokacji UE.

16) **Tabela finansowa nr 3:**

– zaktualizowano tabelę zawierającą kategorie interwencji w związku z wprowadzonymi przesunięciami alokacji

17) Poprawki redakcyjne, w tym poprawki omyłek pisarskich, wprowadzenie skrótów słów w związku z limitem znaków w przypadku uzupełniania dotychczasowych zapisów.